

מאגר שאלות במתכונת בחינת הבגרות בדינים

מספר שאלון 217,4201

כתה י"ב

(2 יחידות לימוד מתוך 5 יח"ל)

הוראות לנבחנת:

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון- ומפתח ההערכה:
פרק ראשון
פרק שני

בשאלון זה שני פרקים:
- (2X10%) - 20 נקודות
- (10X8%) - 80 נקודות
סה"כ - 100 נקודות

חומר עזר מותר בשימוש: אין.
הוראות מיוחדות: אין.

ב ה צ ל ח ה !

הלכות תפילה

הלכות ברכות השחר

1. א. מדוע אין עונים "אמן" אחר ברכת "המעביר שינה מעיני ותנומה מעפעפי"? (2 נק')
- ב. מי ששכח לברך ברכות התורה יכול לצאת ידי חובה באמירת ברכת "אהבה רבה". הסבירי מדוע. (2 נק')
- ג. מדוע אין לברך ברכת "אלוקי נשמה" לאחר התפילה? (2 נק')
2. א. מי שנזכר לאחר שהתפלל תפילת שחרית שלא אמר את ברכות השחר – מה דינו? נמקי. (3 נק')
- ב. מי שנזכר לאחר התפילה שלא בירך את ברכות התורה – מה דינו? (2 נק')
- ג. האם עיוור יכול לברך ברכת "פוקח עיוורים"? נמקי. (3 נק')
3. א. למה יש לכוון קודם קריאת שמע? (2 נק')
- ב. למה יש לכוון בעת אמירת הפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"? (2 נק')
- ג. מה עושים כדי לעורר את הכוונה בעת אמירת הפסוק "שמע ישראל"? (2 נק')
4. א. אסור לענות "אמן חטופה" ו"אמן יתומה". הסבירי את שני המושגים האלה. (2 נק')
- ב. מי שטעה ובירך ברכה לבטלה, כיצד ינהג אם נזכר לאחר שסיים את הברכה, וכיצד ינהג אם נזכר מיד לאחר שאמר את שם ה'? (2 נק')
5. א. מהו זמן קריאת שמע "מן המובחר", ומדוע הוא נקרא כך? (2 נק')
- ב. מהו משך זמן קריאת שמע "לכתחילה"? (1 נק')
- ג. עד מתי מותר לומר קריאת שמע עם ברכותיה בדיעבד? (1 נק')
- ד. מדוע החזן צריך לחזור בסיום קריאת שמע על המילים "ה' אלוקיכם אמת"? (1 נק')
6. א. מדוע שכרה של תפילת מנחה "הרבה מאוד"? (2 נק')
- ב. מהי "מנחה קטנה" ומהי "מנחה גדולה"? (2 נק')

פסוקי דזמרה

7. א. אלו הם פסוקי דזמרה, ומה הן ברכות פסוקי דזמרה? (1 נק')
- ב. כתבי אם האומר פסוקי דזמרה רשאי להפסיק כדי:
 1. לענות "אמן".
 2. לענות "ברוך הוא וברוך שמו".
 3. לענות לקדושה עם הציבור.
 4. לומר קריאת שמע עם הציבור. (4 נק')
- ג. מה יעשה אדם שנגע במקומות המכוסים שבגופו בזמן פסוקי דזמרה, ומה יעשה אם נגע בהם בזמן תפילת שמונה עשרה? (2 נק')

קריאת שמע

8. א. האם חיוב קריאת שמע הוא מדרבנן או מן התורה?
- ב. אלו פרשיות נכללות במצוות קריאת שמע? (2 נק')
- ג. מה צריך לכוון לפני שקוראים קריאת שמע?

9. א. מה צריך המתפלל לכוון באמרו את המילים "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד"? (3 נק')
ב. אם הפסיק באמצע פסוקי קריאת שמע – באיזה מקרה עליו לחזור לתחילת קריאת שמע? (3 נק')

10. א. מדוע תיקנו חז"ל לומר "מודה אני לפניך"? (2 נק')
ב. האם צריך ליטול ידיים לפני אמירת "מודה אני"? נמקי. (2 נק')
ג. הסבירי על פי קיצור שולחן ערוך שניים מהמשלים: הווי עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי, וגיבור כארי. (2 נק')
11. א. באלו ימים אין אומרים "מזמור לתודה", ומדוע לא הקריבו קרבן תודה בכל אחד מהימים האלה? (4 נק')
ב. צייני את המקומות בברכות קריאת שמע ובקריאת שמע שנקראים "בין הפרקים" (בתפילת שחרית) (2 נק')
ג. אחר אלו ברכות מותר לענות "אמן" גם באמצע הפרק? (2 נק')

תפילת שמונה עשרה

12. א. כיצד על המתפלל לעמוד בתפילת שמונה עשרה?
בתשובתך התייחסי לראש, לידיים, לעיניים, ולרגליים. (4 נק')
ב. מה המתפלל צריך לכוון במחשבתו ולכוון בליבו בזמן תפילת שמונה עשרה? (4 נק')
ג. כתבי שני דברים שהמתפלל צריך לחשוב עליהם קודם תפילת שמונה עשרה.

תפילת שמונה עשרה של שחרית

13. א. ממתים עד מתי זמנה, לכתחילה? (2 נק')
ב. מה הדין אם התפלל אותה קודם זמנה? (2 נק')
ג. עד מתי אפשר להתפלל אותה, בדיעבד? (2 נק')
ד. בעניין זמן התפילה – על מי נאמר "מעוות לא יוכל לתקון"? (2 נק')

14. מה נלמד מהפסוקים הבאים:

- א. "תכין לבם תקשיב אזנך" (תהלים י, יז).
ב. "רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע" (שמואל א' א, יג).
ג. "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל" (ישעיהו לח, ב).
ד. "כמגדל דוד צוארך בנוי לתלפיות" (שיר השירים ד, ד).

15. הסבירי את המושגים הבאים:

- א. תחנון.
ב. ברכה אחת מעין שלוש.
ג. ברכה אחת מעין שבע.
ד. שיר של יום (מזמור של יום).

דיני משיב הרוח ויעלה ויבוא

16. א. אם טעה ואמר בקיץ "משיב הרוח ומוריד הגשם" – מה עליו לעשות? התייחסי לשני מצבים. (3 נק')
ב. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בראש חודש – באיזה מקרה חוזר ל"רצה", ובאיזה מקרה חוזר לראש התפילה?
התייחסי בתשובתך לתפילות ערבית, שחרית ומנחה. (4 נק')
ג. אם שכח לומר "יעלה ויבוא" בשחרית של ראש חודש ונזכר לאחר תפילת מוסף – מה עליו לעשות? (1 נק')

הלכות נטילת ידיים

1. א. כתבי את שני הטעמים לנטילת ידיים בשחרית. (2 נק')
ב. מה דינו של מי שהיה ער כל הלילה, לעניין נטילת ידיים בבוקר? (2 נק')
ג. מה לומדים להלכה מהפסוק "ברכי נפשי... וכל קרבי את שם קדשו"? (2 נק')
2. א. כיצד יש לצקת את המים על הידיים בנטילת ידיים, ובאיזו תנוחה תהיה כף היד בזמן הנטילה? (3 נק')
ב. מתי צריך לברך על הנטילה? (1 נק')
3. א. כיצד נוטלים ידיים בבוקר? (2 נק')
ב. מה יעשה אדם שאין לו כלל מים לנטילת ידיים של בוקר? (2 נק')
ג. מדוע צריך לרחוץ את הפנים ולשטוף את הפה? (2 נק')
4. האם מותר ליטול ידיים מן הכלים הבאים:
א. כלי שבשפתו סדק.
ב. כלי בעל זרבובית הגבוהה משפת הכלי.
ג. כלי שבסיסו חד, והכלי אינו עומד בעצמו.
נמקי את תשובותיך.

נטילת ידיים לסעודה

5. כתבי אם מותר ליטול ידיים מהכלים הבאים, ונמקי את תשובותיך.
א. שקית ניילון.
ב. בקבוק שפיו צר.
ג. מרזב שבקנקן.
ד. נטלה שיש בה חור. (2 נק')

דיני לבישת הבגדים

1. א. "יהיו לו בגדים ממוצעים ונקיים".
מה הם שני הקצוות שמהם יש להתרחק, ומדוע יש להתרחק מכל אחד מהם? (2 נק')
ב. איזה צד של הגוף יש להלביש תחילה? מדוע? (3 נק')
ג. מהו סדר הפעולות בנעילת נעליים ובקשירת השרוכים? (3 נק')

הלכות כיבוד אב ואם

1. א. "איש ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו אני ה' אלוהיכם" (ויקרא י"ט, ג').
מה נלמד מפסוק זה בנוגע למצוות כיבוד אב ואם? (2 נק')
ב. כאשר אב אומר לבנו לא לדבר עם פלוני ולא למחול לו, באיזה מקרה הבן צריך לציית לאביו? (2 נק')
2. א. בשלושה מקרים כותב בעל ה"קצור שלחן ערוך" שאין הבן מחויב לשמוע בקול אביו. כתבי מהם שלושת המקרים. (2 נק')
ב. בעל "קצור שלחן ערוך" מביא נימוק לשניים מהמקרים האלה. כתבי את הנימוק לכל אחד מהמקרים האלה. (2 נק')

3. א. צייני שבעה קרובים, מלבד האב והאם, שיש לכבדם מכוח מצוות כיבוד אב ואם. (3 נק')
 ב. צייני שני מקרים שבהם מותר לבן לעבור על איסור תורה משום מצוות כיבוד אב ואם. (3 נק')
 ג. איזה אב אין חובה לכבדו אך אין לצערו, לדעת חלק מהפוסקים? (2 נק')

הלכות ברכות

4. א. הסבירי מדוע בשחרית של שבת מי שמקדש ואוכל אחר כך מזונות, צריך לכסותן בשעת הקידוש. (2 נק')
 ב. היו לפניו תמרים, ענבים ויין, על מה יקדים לברך, ומדוע? (2 נק')
 5. א. מתי מברכים ברכת "שהחיינו" ומתי מברכים ברכת "הטוב והמטיב"? כתבי מהו הכלל. (2 נק')
 ב. חייב אדם לברך את ה' יתברך שמו גם על הרעה, בארי מדוע. (2 נק')
 6. א. על מה מברכים את הברכה "שלא חיסר בעולמו כלום", ומתי מברכים ברכה זו? (2 נק')
 ב. באיזה מקרה מברכים על הברק והרעם ברכה אחת בלבד, ואיזו ברכה היא זו? (2 נק')
 7. א. "כל הנשמה תהלל קה" – איזו ברכה נלמדת מפסוק זה וכיצד לומדים זאת?
 ב. מדוע אין מברכים ברכה אחרונה על הנאת הריח? (2 נק')
 8. בהלכות ברכות יש כלל: "סתמא דעת האדם על כל מה שיביאו לו". כתבי הלכה אחת שנפסקה על פי כלל זה. (2 נק')

דיני טעות בברכה

9. א. בכל אחד מהמקרים (1)-(5), צייני אם יצא ידי חובת ברכה אן אם צריך לחזור ולברך –
 (1) בירך "המוציא" על פת כיסנין.
 (2) בירך "המוציא" על תבשיל ממיני דגן.
 (3) בירך "בורא פרי העץ" על אבטיח.
 (4) בירך "שהכול" על פת.
 (5) בירך ברכה אחרונה "על הגפן" על ענבים.
 (5 נקודות)
 ב. מי שנטל כוס יין וסבר שבידו כוס מים, והבחין בטעותו באמצע הברכה – מה דינו? (1 נק')
 ג. מה שנטל כוס מים וסבר שבידו כוס יין, והבחין בטעותו לאחר שסיים לברך "בורא פרי הגפן" – מה דינו? (2 נק')

ברכת הריח

10. א. 1. מדוע יש לברך על ריח טוב אף על פי שאינו מאכל או משקה? (2 נק')
 2. מדוע אין מברכים ברכה אחרונה על ריח טוב? (2 נק')
 ב. 1. איזו ברכה מברך המריח אתרוג, ואיזו ברכה מברך המריח ורד? (2 נק')
 2. מה הדין אם טעה והחליף בין ברכות הריח של אתרוג ושל ורד? (2 נק')

דיני ברכה ראשונה מברכות הנהנין

11. באיזה מקרה (חוץ מאכילת פת) יש לחזור ולברך על אותו מאכל? (2 נק')
 12. א. מי שרוצה לאכול תפוח, גזר, עוגה, ולשתות כוס חלב, וכולם מונחים לפניו, אלו ברכות יש לברך ולפי איזה סדר?
 ב. נמקי את הסדר.

דיני ברכות על מאכל או משקה

13. א. מי נקרא "נמלך" וחייב לחזור ולברך על הפירות? (5 נק')
ב. בעל הבית הגיש אוכל לאורחים, ולא היה בדעתו להוסיף להם, אך לאחר שביקשו תוספת, הוסיף להם. האם האורחים צריכים לחזור ולברך? נמקי. (3 נק')

הלכות שבת

1. א. מה פירוש "תוספת שבת"? (2 נק')
ב. מה יש לעשות כדי שתחול "תוספת שבת"? צייני פעולה אחת. (2 נק')
ג. מתי הוא פלג המנחה? (2 נק')

הדלקת נרות

2. א. כיצד המושגים "שלום בית" ו"עונג שבת" קשורים למצוות הדלקת נרות? כתבי איזה משני המושגים הוא עיקר המצווה, והוכיחי את דבריך. (3 נק')
ב. עד מתי נרות צריכים לדלוק? בתשובתך צייני שני מקומות הדלקה שונים. (1 נק')
3. א. אף על פי שמצוות הדלקת נרות שבת חלה גם על גברים, הנשים מוזהרות בה יותר. כתבי שתי סיבות לכך.
ב. מדוע אסור לאישה לעשות מלאכה אחרי הדלקת הנרות אף על פי שהדליקה אותם שעה לפני שקיעת החמה?
4. א. (1) באיזה מקרה אורח חייב להדליק נרות שבת במקום שבו הוא מתארח, גם אם מדליקים עבורו בביתו? (2 נק')
(2) באיזה מקרה אורח חייב להשתתף עם בעל הבית בהדלקת נרות שבת? (2 נק')
(3) באיזה מקרה אורח אינו צריך להדליק נרות במקום שבו הוא מתארח, וגם אינו צריך להשתתף עם בעל הבית? (2 נק')
ב. עד מתי נרות השבת צריכים לבעור? בתשובתך התייחסי למקרים שונים. (4 נק')

תופר וקורע

5. א. באיזה אופן מותר לדעת כל הפוסקים להשתמש בסיכת ביטחון כדי לחבר שני חלקי בגד? (2 נק')
ב. תני דוגמא לאיסור משום מלאכת התופר שאינו עוסק בבגדים. (2 נק')
ג. על אלו שני דברים יש להקפיד כאשר פותחים בשבת עטיפה של דבר מאכל? (2 נק')

הצובע

6. א. הביאי שתי דוגמאות ל"צביעה שאינה מתקיימת" וצייני בכל אחת מהן אם הצביעה אסורה מדאורייתא או מדרבנן. (2 נק')
ב. 1. השבת מותר לאכול מאכלים הצובעים את הידיים. מהו הנימוק לכך? (1 נק')
2. האם לאחר אכילת המאכלים שצבעו את הידיים מותר לנגב אותן? (שימי לב לאמצעי הניגוב). (1 נק')

מלאכת הצובע ומלאכת המכה בפטיש

7. א. אסור לאישה לצבוע את פניה, אבל מותר לשים תותים על פרוסת לחם ואין לחשוש מכך שהפנים נצבעים באכילתם. הסבירי מדוע הדין שונה בשני המקרים. (2 נק')

הקושר

8. א. מהן שתי הגדרות לקשר של קיימא? (2 נק')
ב. צייני שני קשרים שמותר לעשות בשבת. (2 נק')
ג. 1. מהו "קשר של קיימא" האסור מדאורייתא? כתבי את שתי הדעות.
2. בנוגע לכל אחת מהדעות (שצינת בתת-סעיף 1) – מה הוסיפו חכמים ואסרו? (6 נק')
ד. באלו תנאים מותר לקשור שרוכי נעליים בשבת? (4 נק')

כותב ותופר

9. תפירת שתי תפירות ותפירה ביד שמאל, איזו פעולה מדאורייתא ואיזו פעולה מדרבנן? נמקי. (2 נק')
10. א. הסבירי מהו אב מלאכה "אורג". (2 נק')
ב. הסבירי מהו אב מלאכה "שוחט". (2 נק')
11. עובדין דחול; מלאכה על ידי נכרי:
א. "חפצין אסורים, חפצי שמים מותרים".
צייני פעולה שהיא אסורה כשהיא "חפצין", אך כשהיא "חפצי שמים" היא מותרת. (2 נק')
- ב. באיזה אופן מותר לפנות אל בעל חנות כדי לקבל ממנו צרכי מזון? מדוע מותר לפנות אליו רק כך? (3 נק')
- ג. מהו המקור לאיסור "אמירה לנכרי" בשבת? כתבי טעם נוסף לאיסור זה. (2 נק')
- ד. בהלכות "אמירה לנכרי" יש מושג: "בכדי שיעשו". הסבר והדגם מושג זה. (3 נק')
- ה. מדוע אסור לרוץ בשבת, ובאלו מקרים מיוחדים מותר?
ו. מדוע אסור לתת מתנה בשבת, ובאלו מקרים מיוחדים מותר?

דיני מעשה שבת

12. א. ישראל שעשה מלאכה בשבת –
(1) באיזה מקרה מותר לו עצמו ליהנות מן המלאכה באותה שבת?
(2) באיזה מקרה מותר לו ליהנות מן המלאכה רק במוצאי שבת?
(3) באיזה מקרה אסור לו ליהנות מן המלאכה לעולם?
(3 נקודות)
- ב. צייני שני מקרים שבהם מותר לישראל ליהנות בשבת ממלאכה שעשה עבורו נכרי באותה שבת. (4 נק')
- ג. בארי את המושג "כדי שיעשו", והסבירי את הטעם לתקנתו. (3 נק')

פסח

הלכות בדיקת חמץ וביטולו

1. א. (1) מתי בודקים חמץ בברכה?
(2) מתי מבערים (שורפים) את החמץ?
(3) מתי מבטלים את החמץ? (3 נק')
- ב. באיזה נר אין לבדוק את החמץ? (1 נק')
- ג. צייני מהו הדין אם מצא בחול המועד –
(1) כזית חמץ.
(2) פחות מכזית חמץ.
(3) כזית חמץ בשבת. (4 נק')

2. א. מהי הברכה שמברך קודם שמתחיל לבדוק חמץ? מדוע יש לברך כך? (2 נק')
 ב. הסבירי מהו "ביטול חמץ" ומתי יש לבטל את החמץ. (2 נק')
 ג. הבודק בתים אחדים כמה פעמים, יברך על הבדיקות? (2 נק')
 ד. פרט מה יש לעשות בחמץ שנמצא בעת הבדיקה. (2 נק')
3. א. "צריך לשרוף את החמץ ולבטלו". הסבירי מהו ביטול חמץ, וצייני עד מתי אפשר לבטלו. (3 נק')
 ב. עד מתי אפשר למכור את החמץ לגוי? (2 נק')
 ג. על איזה איסור עובר מי שהשאיר בביתו חמץ בפסח? מה דינו של חמץ זה? (3 נק')
4. א. באלו דרכים ניתן להכשיר כלי חמץ לשימוש בפסח? כתבי גם את הכלל הקובע עת דרך ההכשרה.
 ב. אלו כלים אי אפשר להכשיר?
5. א. "ולא יניח כלים הרבה בפעם אחת לתוך הכלי שהוא מגעיל בו" (קיצור שולחן ערוך קט"ז סעיף ט"ו).
 הסבירי מדוע. (2 נק')
 ב. "אין להגעיל אלא כלי שאינו בן יומנו" (קיצור שולחן ערוך קט"ז, ט"ז). הסבירי את המילים המודגשות. (2 נק')
6. כתבי שלוש סיבות שבגללן אי אפשר להגעיל כלים מסוימים במים רותחים. (4 נק')
7. א. בקערה של פסח מניחים זרוע, ביצה וחרוסת. הסבירי מדוע מניחים כל אחד מהם.
 ב. מדוע יש לערב בחרוסת פירות, שקדים ויין (או חומץ)? (2 נק')
 ג. מדוע טוב להמעיט בכלים יפים על השולחן בכל ימות השנה, ומדוע טוב להרבות בכלים יפים על השולחן בליל הסדר? (2 נק')
8. א. בליל הסדר אוכלים כרפס, מצה, מרור, "כורך" ואפיקומן ושותים ארבע כוסות יין. כתוב אלו מהמאכלים יש לאכול ולשתות בהסבה. (4 נק')
 ב. מדוע אין צורך לברך "בורא פרי האדמה" על אכילת המרור? (2 נק')
 ג. מדוע אוכלים אפיקומן, ומדוע אוכלים אותו בסוף הסעודה? (1 נק')
9. א. בליל הסדר נוטלים ידיים פעמיים – פעם אחת בלי ברכה ופעם אחת עם ברכה. מתי נוטלים כל אחת מנטילות אלו? (2 נק')
 ב. בעת אמירת ההגדה צריך שיהיו לפנינו חרוסת ושני תבשילין. הסבירי מדוע. (2 נק')
 ג. במהלך אמירת ההגדה שותים ארבע כוסות יין. פרט את ארבעת המקומות בהגדה שבהם שותים כל אחת מכוסות היין. (2 נק')

דיני חודש אלול והלכות ראש השנה

1. באותיות "אלול" רמוזים רעיונות אחדים המתאימים לחודש אלול. כתבי שניים מהם וצייני כיצד הם רמוזים.
2. א. 1. מדוע תוקעים בשופר בערב ראש השנה? (1 נק')
 2. מדוע בערב ראש השנה מתענים רק עד אחר מנחה? (1 נק')
 3. נוהגים לעשות "התרת נדרים" בערב ראש השנה. מהי "התרת נדרים"? (2 נק')
- ב. 1. מה הם השינויים וההוספות בנוסח תפילת "שמונה עשרה" בעשרת ימי תשובה? (3 נק')
 2. מבין השינויים שמנית בתת-סעיף 1, איזה שינוי מחייב לחזור לראש התפילה, אם שכח לאמרו? (1 נק')

יום הכיפורים

1. א. על מי לא חל איסור נעילת נעליים ביום הכיפורים? צייני שלושה. (2 נק')
ב. אם רופא קובע שאין החולה צריך לאכול ביום הכיפורים, אך החולה אומר שהוא צריך לאכול – למי יש לשמוע? נמקי. (2 נק')
2. א. האם חולה שאוכל פת ביום הכיפורים צריך לקדש קודם סעודתו? והאם עליו לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון? (2 נק')
ב. השוכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון ביום הכיפורים, מה דינו? נמקי את תשובתך. (2 נק')
ג. צייני שלושה הבדלים בין הבדלה במוצאי שבת ובין הבדלה במוצאי יום הכיפורים. (3 נק')
ד. למי מותר לנעול נעלי עור ביום הכיפורים? צייני שניים. (3 נק')

חנוכה

1. א. האם נשים חייבות בהדלקת נר חנוכה? נמקי את תשובתך. (2 נק')
ב. האם מותר לעשות מלאכה בזמן שהנרות דולקים?
ג. הסבירי את ההלכה "ההדלקה עושה מצווה". (1 נק')
2. א. מדוע יש להניח את החנוכה בצד שמאל של פתח הבית?
ב. איזה מנהג נוהגות רק נשים בזמן שנרות חנוכה דולקים, ומה שני הטעמים שרק נשים מקיימות מנהג זה? (2 נק')
ג. מי שלא בדליק נר חנוכה עם צאת הכוכבים – עד מתי הוא רשאי להדליק בברכה? (2 נק')
3. א. 1. מדוע מצווה מן המובחר להדליק נר חנוכה בשמן זית?
2. איזו פתילה מובחרת ביותר להדליק בה נר חנוכה? (3 נק')
ב. "הדלקה עושה מצווה". הסבירי כלל זה באמצעות שתי דוגמאות. (5 נק')
4. א. הסבירי את הכלל "הדלקה עושה מצווה", וכתבי שתי הלכות הנלמדות מכלל זה. (3 נק')
ב. צייני שני מקרים שבהם יש להדליק נרות חנוכה בלא ברכה. (3 נק')
ג. האם אישה יכולה להוציא את בני ביתה ידי חובת הדלקת נרות חנוכה? נמקי. (2 נק')

פורים

הלכות מגילה ומשלוח מנות

1. א. אלו ברכות מברכים לפני קריאת מגילה, ובאיזו מן הברכות יש תוספת כוונה בעת האמירה ביום? מהי התוספת? (2 נק')
- ב. 1. משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים, כמה מנות יש לתת בקיום כל אחת ממצוות אלו ולכמה אנשים? (1 נק')
2. איזו מצווה מן המצוות שזכרו בסעיף 1 מותר לגברים ולנשים לקיים אלו עם אלו, ואיזו מצווה הם רשאים לקיים רק עם בני מינם? (1 נק')
2. א. אם י"ד באדר חל ביום הראשון, באיזה יום יש להתענות "תענית אסתר", ומהו דינו של מי ששכח להתענות באותו יום? (3 נק')
- ב. במצוות "משלוח מנות" – מה ראוי להיקרא "מנות"? (2 נק')
- ג. על מה צריכים איש ואישה להקפיד ב"משלוח מנות", והאם יש להקפיד על כך גם ב"מתנות לאביונים"? (3 נק')

3. א. מדוע תיקנו חכמים להרבות בשתיית יין בפורים? (2 נק')
 ב. בעניין חיוב שתיית יין בפורים נאמר הכלל "וכל מעשיו יהיו לשם שמים". איזו הלכה פסקו על פי הכלל הזה? (2 נק')
 ג. בי"ד באדר חל פורים דפרזות, ובט"ו באדר חל פורים דמוקפות חומה.
 1. האם מותר לערוך חתונות בימים האלה? נמקי את תשובתך.
 2. כיצד נוהגים אנשים מערי פרזות ביום ט"ו באדר? (2 נק')

הלכות תענית ציבור

1. א. מדוע יש להתענות היום על צרות שאירעו לאבותינו בגלל חטאייהם? (3 נק')
 ב. על מי אומר בעל הקיצור שולחן ערוך ש"תפסו את הטפל והניחו את העיקר"? (2 נק')
 ג. מדוע נקבע כי יש להתענות על הריגת גדליה בן אחיקם? (3 נק')

הלכות תרומות ומעשרות

1. א. מהו טבל? (2 נק')
 ב. איזה שימוש (מלבד אכילה) אסור בטבל? (2 נק')
 ג. "ההפרשה יכולה להיעשות על ידי קביעת מקום ואין צריך להפריש בידיים" (קיצור מצוות התלויות בארץ, סימן ג'). הסבירי את המילים המודגשות. (2 נק')
2. א. המפריש תרומות ומעשרות בשבת, ממתי הפירות מותרים באכילה?
 ב. 1. היודע בערב שבת שיש לו פירות שאינם מעושרים ואין בידו לעשרם לפני שבת, מה יעשה כדי שיוכל לאכול מהם בשבת?
 2. מה הדין אם הפירות אינם שלו? (3 נק')
3. א. למי נוהגים לתת תרומה גדולה ותרומת מעשר על פי דין תורה, וכיצד נוהגים כיום? (2 נק')
 ב. מהי "תרומה טמאה" ומה דינה? (2 נק')
4. א. כיצד נתקדשה ארץ ישראל בזמן יהושע, וכיצד נתקדשה בזמן עזרא? כמה זמן נמשכה קדושה ראשונה, וכמה זמן נמשכה קדושה שנייה.
 ב. פרטי אלו תרומות ומעשרות צריך להפריש בימינו וצייני מה סדרן. (1 נק')
 ג. מהו שיעור של תרומה גדולה כיום? (1 נק')
 ד. במה שונה דרך הפרשת תרומות ומעשרות בימינו מדרך הפרשתה בזמן שבית המקדש היה קיים? הסבירי מדוע קיים השוני.
5. א. צייני את הזמנים של ביעור מעשרות. (2 נק')
 ב. כיצד מבערים את המעשרות? (3 נק')
 ג. מהו וידוי מעשרות, ומדוע אין מתוודים כיום? (3 נק')
6. א. "יש דברים שחייבים בתרומות ומעשרות מן התורה". כתבי ארבעה דברים כאלה. (2 נק')
 ב. "יש דברים שחייבים מדרבנן". מה חייב בתרומות ומעשרות מדרבנן לפי כל הדעות? (2 נק')
 ג. "גם במינים שחייבים מן התורה, פעמים שמעשרותיהם מדרבנן". הביאי שתי דוגמאות למקרים כאלה. (4 נק')

הלכות חדש

1. א. כתבי ממתי מותר לאכול מתבואת ארץ ישראל שנזרעה ונשתרשה במועדים אלו:
 1. בחודש אדר.
 2. בסוף חודש ניסן. (2 נק')
- ב. עיסה העשויה מתבואה שאין עליה איסור חדש – כיצד יתכן שבכל זאת תהיה אסורה מחמת "איסור חדש"? (2 נק')

הלכות כשרות

1. "יין ובשר וחתיכת דג, שאין בו סימן, שמפקידין או שולחין ביד נכרי... צריך שני חותמות, אבל יין מבושל... ופת וגבינה סגי בחותם אחד".
 - א. הסבירי את המושג "שני חותמות". (2 נק')
 - ב. מה מטרת החותמות? (2 נק')
 - ג. מדוע חתיכת דג חייבת בחותמות רק כאשר אין בה סימן? (2 נק')
 2. א. שניים הרוצים לאכול על שולחן אחד, זה – בשר, וזה – חלבי, כיצד עליהם לנהוג? (2 נק')
 - ב. אדם שאכל בשר ולאחר שש שעות רוצה לאכול מאכל חלבי, אולם הוא מוצא סיבי בשר בין שיניו – מה עליו לעשות? (2 נק')
3. א. כיצד ניתן למנוע שיחול איסור "פת נכרי" על מאפה שאפה נכרי? (2 נק')
 - ב. על אלו מאכלים לא גזרו חז"ל איסור "בישול נכרי"? (2 נק')
4. מה הדין המיוחד למי שאכל גבינה קשה (שהועמדה בקיבה וישנה שישה חודשים) ורוצה אחר כך לאכול בשר?
 5. א. מי שאכל גבינה רכה ורוצה לאכול בשר – מה עליו לעשות? (2 נק')
 - ב. מה הן האפשרויות להתיר אפיית עיסה שנלושה בחלב? (3 נק')
 - ג. שני בני אדם שאוכלים על שולחן אחד, אחד אוכל מאכלי חלב והאחר אוכל מאכלי בשר – על מה הם צריכים להקפיד? (3 נק')

איסור אונאת דברים וגנבת דעת הבריות

6. א. הסבירי מהי אונאת דברים ומהי גנבת דעת. (3 נק')
- ב. "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון". כתבי שני נימוקים לכך. (3 נק')
- ג. האם מותר לכנות אדם בכינוי גנאי, אם אותו אדם אינו מקפיד על כך? (2 נק')

הלכות גנבה וגזלה

1. א. איזה מעשה גזילה מותר, אבל אמרו עליו חז"ל ש"מידת חסידות להימנע גם מזה"? (2 נק')
- ב. הסבירי את ההבדל בין האיסור "לא תחמוד" ובין האיסור "לא תאווה". (2 נק')
- ג. "ועוון גדול הוא לקנות מן הגנב... שהרי הוא מחזיק ידי עוברי עבירה" (קצור שלחן ערוך סימן קפ"ב). הסבירי דברים אלה. (2 נק')

נזקי ממון ונזקי גוף

2. א. "אפילו מי שבא איזה נזק עליו – אסור לסלקו מעליו, אם על ידי זה יגרום שיבוא על חברו" (קצור שלחן ערוך קפ"ג, סעיף ב'). באיזה מקרה מותר לאדם לסלק נזק, אף על פי שיגרום על ידי כך נזק לחברו? (3 נק')
- ב. מה דינו של המבעית את חברו? (1 נק')
- ג. 1. על איזה איסור עובר המכה את הזולת?
2. את מי, בכל זאת, מותר להכות, ומדוע מותר להכותו? (4 נק')
- ד. איזה הלכה נלמדת מהפסוק "לא תעמד על דם רעך"? (2 נק')
- ה. מה צריכים לעשות החובל, הגנב והגזלן כדי שיתכפר חטאם? (2 נק')
3. א. מי שהוחלף מעילו במקום ציבורי ונותר שם מעיל של מישהו אחר – כיצד ינהג במעיל? (2 נק')
- ב. האם בן רשאי לתת מאכל לעני מרכוש אביו? נמקי את תשובתך. (2 נק')

גנבה, גזלה, אבדה ומציאה

4. א. האם מותר לאדם ליהנות מרכוש של אחר בלי ידיעתו, אם האחד הוא ידידו וישמח כשייודע לו על כך? (2 נק')
- ב. איזו מציאה יש להחזיק לפנים משורת הדין?
ג. באיזו מציאה אסור לגעת?
5. א. מדוע אסור לקנות מגנב את החפץ הגנוב, ובאיזה מקרה מותר בכל זאת לקנותו? (2 נק')
- ב. מה דינו של הגוזל את הרבים? התייחסי לשני מצבים. (3 נק')
- ג. "והשיב את הגזלה אשר גזל". כתוב שני מקרים שבהם אפשר לקיים מצווה זו על ידי השבת דמי הגזלה ולא החפץ עצמו. (3 נק')
6. א. בתורה נאמר כמה לאווים בקשר לממון או לחפץ של חברו. לא תגנוב, לא תגזול, לא תעשוק, לא תחמוד, לא תתאוה.
בחר בשלושה מהם והסבר מהו האיסור בכל אחד מהם. (4 נק')
- ב. מדוע מותר לעשוק עכו"ם? באיזה מקרה אסור לעשוק עכו"ם? (4 נק')

הלכות כלאי בגדים ושעטנז

1. א. מהו "שעטנז"?
מני שלוש דוגמאות על איסור שעטנז, מלבד איסור שעטנז בבגדים.
2. א. באלו אופנים של קשירה או תפירה עוברים על איסור שעטנז? (2 נק')
- ב. צייני אם מותר להשתמש בפריטים הבאים אם יש בהם שעטנז: (4 נק')
- (1) מטפחת. (2) מגבת. (3) פרוכת של ארון הקודש. (4) מפת שולחן.
- ג. האם מותר לתפור בגד שעטנז עבור גוי? (2 נק')

הלכות ריבית

1. א. מדוע החמירה התורה באיסור ריבית וכתבה בו לאוויס רבים? (2 נק')
ב. מי עובר על איסור ריבית נוסך על המלווה והלווה? (2 נק')
2. א. הביאי דוגמא ל"ריבית מוקדמת" ודוגמא ל"ריבית מאוחרת". (3 נק')
ב. אילו מעשים אסורים משום ריבית, אף על פי שאינם תשלום ממון?
הביאי שלוש דוגמאות. (3 נק')
- ג. האם מותר למלווה ליהנות מן הלווה בדבר שהיה נהנה ממנו גם אילו לא היה מלווה לו? התייחסי לשני מצבים. (2 נק')

הלכות נדרים ושבועות

1. א. על אלו נדרים נאמר: "נדרים סייג לפרישות", ועל אלו נדרים נאמר: "כל הנודר כאילו בנה במה בשעת איסור הבמות"? (2 נק')
ב. כיצד מנהג הופך לנדר? (2 נק')
2. א. מאיזה גיל חל הנדר על הנודר, ובאיזה תנאי? (2 נק')
ב. מהו "נדר בטעות", ומה דינו? (2 נק')
ג. כיצד מתירים נדר? (2 נק')
3. א. אלו נדרים מצווה לקיים, ואלו נדרים כדאי להתיר? (3 נק')
ב. מהו "נדר בטעות", ומה דינו? (3 נק')
ג. מאיזה גיל חל הנדר על הנודר, ובאיזה תנאי? (2 נק')
4. א. "נדרים סייג לפרישות" – הסבירי משפט זה והדגימי אותו. (3 נק')
ב. מהו התנאי ההכרחי כדי שהנדר יחול? (2 נק')
ג. התרת נדר או שבועה – בפני אלן אנשים, ומהו מספרם? התרת "נדר חלוס" – בפני כמה אנשים? (3 נק')